

Agroforestry: Praktijkervaring opdoen en sensibilisering

Het Praktijkpunt Landbouw legde in 2020-2021 een proef- en demonstratieperceel boslandbouw aan. Het perceel werd ingedeeld in vier boomstroken met daartussen 15 meter brede tussenzones voor teelt van landbouwgewassen volgens een gangbare akkerbouwrotatie. Dit alles kadert in het VLAIO-project Agroforestry 2025. In 2022 werd het boslandbouwperceel verder ingezet voor onderzoek en demonstraties.

Demonstratieperceel

Het perceel werd beplant met diverse boomsoorten in verschillende opstellingen om een aantal mogelijkheden te kunnen visualiseren. Het perceel heeft namelijk een sensibiliserende functie en is opgebouwd met demonstratie als hoofddoel. Heel wat landbouwers, onderzoekers, beleidsmakers en studenten maakten kennis met agroforestry dankzij rondleidingen of openvelddagen. Deze zomer werd op het perceel ook een filmpje opgenomen over de do's en don'ts van snoei in functie van houtproductie.

Lage vertakking beperken

Het perceel werd ook gebruikt voor enkele proeven en monitoring in kader van het VLAIO Agroforestry2025-project. Van de verschillende variëteiten walnotenbomen werden bijvoorbeeld de timing van bladontwikkeling en bloei opgevolgd. De focus van deze bomen ligt op notenproductie. Alle andere bomen op het perceel zijn gericht op productie van kwaliteitshout. Langs één boomstrook, met centraal 15 bomen in reeds groter plantformaat, werd aan beide zijden een strook miscanthus (olifantengras) geplant. De plantjes werden opgekweekt uit rhizomen en op het proefperceel uitgeplant begin juni 2022. Het idee is dat deze planten de concurrentie aangaan met de bomen en ze zo stimuleren om de hoogte in te groeien en minder lage vertakking te vormen. Dit zelfde principe zien we bij bomen die elkaar onderling beïnvloeden wanneer ze dicht bij elkaar staan in bosverband.

Figuur 1: Aanplant van miscanthus langs een boomstrook.

Oliepompoen als tussengewas

In een deel van een andere boomstrook wordt getest of de boomstrook productief ingevuld kan worden. In 2022 werd oliepompoen geteeld in een 5 meter brede en 50 meter lange boomstrook waar centraal afwisselend 5 populieren en 5 wintereiken staan met 5 meter tussenafstand. Pompoenen zijn interessant omdat deze teelt weinig eisen stelt en weinig werk en onderhoud vraagt. Wel is er aandacht nodig dat de planten niet gaan woekeren in het landbouwgewas of in de hoogte in de bomen. In andere

boomstroken was er aandacht voor een ecologische invulling via het gras-bloemenmengsel dat in het najaar van 2021 werd ingezaaid en in de zomer van 2022 tot een zee van korenbloemen, klaprozen en hommels leidde.

Figuur 2: Links: teelt van oliepompoe in de boomstrook. Rechts: gras-bloemenmengsel in de boomstrook.

Schaduwproeven

De schaduwconstructie die in 2021 op een ander perceel in Herent werd opgesteld, sneuvelde in het voorjaar 2022 bij een krachtige storm. De palen die het schaduwdoek droegen, knakten en de gehele constructie ging tegen de grond. Dit najaar konden we een nieuwe constructie opzetten om schaduwproeven uit te voeren in 2023 en 2024. Onder en langs de constructie werden in het najaar 2022 drie verschillende rassen wintertarwe ingezaaid. Proefplots die meer en minder schaduw vangen worden vergeleken in termen van gewasopbrengst, op aanwezigheid van plagen en het voorkomen van legering.

Figuur 3: Nieuwe schaduwconstructie met daarlangs proefplots wintertarwe gezaaid in najaar 2022.

Van koolzaad tot witloof

In 2022 stond er koolzaad als landbouwgewas tussen de bomenrijen. Na oogst van het koolzaad werd tarwe ingezaaid als bodembedekker. In 2023 zullen witloofwortelen geteeld worden tussen de bomenrijen en kunnen we ervaring opdoen met witloofwortelteelt in boslandbouwcontext.

Figuur 4: Sfeerbeeld van het agroforestry-perceel in Herent in april 2022 met koolzaad als landbouwgewas.

Figuur 5: Overzichtskaart van het boslandbouwperceel in Herent. Lichtpaars bovenaan = walnootbomen, lichtgroen linksonder = wintereiken, blauw linksonder = populieren, geel = elsbos, blauwgroen centraal onder = appel, oranje = lijsterbes, rood rechtsboven = kerselaar, bruin = kastanje, grijs = boomhazelaar, in de houtkant rechtsonder van boven naar beneden: vlier, hazelaar, kornoelje, trilpopulier en elsbos.

Dit onderzoek werd uitgevoerd in het kader van het VLAIO LA-traject 'Agroforestry 2025: veranderingstrajecten voor teelttechnische, ecologische en economische systeemoptimalisatie' met de steun van het Agentschap Innoveren & Ondernemen.

AGENTSCHAP
INNOVEREN &
ONDERNEMEN

Vlaanderen
is ondernemen

